

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceesane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Cuvântare presidială

ținută la deschiderea sinodului arhidieceesan.

Preastimaților Domni deputați! Iubiților Frați!
Iubiților Fii sufletesci!

În momentul acesta sârbătoresc, când ne aflăm adunați în sinodul ordinariu al arhidieceesei noastre, primiți înainte de toate salutările mele cordiale, care ca reprezentanților clerului și poporului arhidieceesan Vi le adresez prin cuvintele semnificative: Bine ați venit!

Cu ziua de azi facem început unui period nou sinodal, care este al șaptelea dela regularea vieții noastre bisericesti pe bazele din Stat. org.; și dacă — precum se cade — ne vom face seamă cu rezultatele generale de până acum ale perioadelor decurse, va trebui să constatăm: că scopul procsim, care l'au avut în vedere urătorii statutului nostru organic, ca adecă prin sinodalitate să se potenteze și țină neadormită în cler și popor interesarea pentru o activitate continuă și întinsă pe terenul bisericesc, — este în mare parte ajuns; este ajuns cel puțin într'atâta, încât astăzi nu cred să avem în sinul bisericeii, și special în sinul arhidieceesei noastre om de oare-care valoare, care să nu țină mult la aceea, că are încurgere, are chiar vot decisiv mediat sau imediat, în toate afacerile administrative ale bisericeii.

Durere însă, că sinodalitatea noastră de până acum în general încă n'a produs rezultate factice de o mai mare însemnătate, care să poată sta în proporțiune dreaptă cu sacrificiile de lucru și de bani, ce ni le costă ea, și care servind spre întărirea bisericeii, spre consolidarea instituțiunilor ei salutare, spre propagarea luminei și a moralului creștinesc, să ne facă tot mai mult apropiați cătră perfecțiunea, la carea avem să nisuiim după învățăturile fundatorului sântei noastre bisericeii.

Dar și mai mare durere, că rezultatele, la care ar trebui să nisuiim cu puteri unite, le vedem zădărnicindu-se de multe ori prin o dezvoltare greșită a sinodalității noastre, dar și mai mult prin unele rele din viața noastră socială, a cărora sâmintă aruncată de mâni dușmănoase în țarina destinată activității mele, a prins rădăcini încă în anii primi ai venirei mele aici, și în decursul timpului, nutrite tot de asemenea mâni, s'au lătit tot mai tare, încât astăzi ele merg oblu spre totala resturnare a ordinii legale și canonice în bisericeii.

Vorbind mai clar, trebuie să vi-o spun Domnilor și Fraților, că astăzi există în sinul bisericeii noastre o seamă de oameni, unii chiar în funcțiuni superioare bisericesti, cari conduși de interese personale,

de dorul economiei cu care au fost obicinuiți, și de o ură nestempărată cătră tot ce stă ca pedecă în calea scopurilor lor, sunt aliați cu diferite elemente și puși în lucrare nu numai pentru a-mi zădărnici ori ce intențiune bună în sfera chemării mele, ci și pentru a me calumnia cu graiu viu și prin diarele lor, de sigur pentru scopul de a strica autoritatea pozițiunii mele și a provoca o resturnătură, ce ar conveni intereselor lor.

Timp de 13 ani și mai bine m'am luptat Domnilor și Fraților cu răul acesta, începând de când el încă nu era estins afară de gremiul consistoriului arhidieceesan; m'am adoperat cu multă răbdare și chiar cu multă abnegațiune, a vindeca răul imediat, așa dicând în familie, și am făcut toate încercările de îndreptare, toate în acea speranță, că mi va succede a-i capacita pentru adevăr și a-i îndrepta pe cei rătăciți. Aceasta însă durere! nu mi-a succedat, și răul a devenit în timpul din urmă acut în așa măsură, în cât — cu sfială trebuie să o mărturisesc, — astăzi biserica noastră cu instituțiunile ei liberale a devenit obiect de compătimire, dacă nu de ris și batjocură înaintea altor bisericeii și popoare.

Apelez din acest loc, și chiar în acest moment solen, la Domniile Voastre, ca la reprezentanții clerului și ai poporului arhidieceesan, ca să judecați încă de acum pe când vi se va da prin un act special ocaziunea de a ve pronunța: dacă aceasta stare a lucrurilor, carea mai mult s'au mai puțin Ve este cunoscută și D-Voastre, se poate suferi și mai departe fără o evidentă disoluțiune și fără ruinarea instituțiunilor noastre bisericesti?

În speranța bună, că DVoastre, iubiți frați și fii sufletesci, veți afla modul eficace pentru sanarea răului indicat, și prin delăturarea aceluia ve-ți căuta, să se delature totodată și pedecile din calea progresului ce-l dorim toți, — Vă îmbrățișez cu sinceră iubire arhierescă, și premitând acestea, declar sesiunea ordinară a sinodului nostru arhidieceesan pentru anul 1888 de deschisă

Sibiu, 2 Maiu 1888.

Dilele trecute, Escelenția Sa dl ministru de culte și instrucțiune publică din Ungaria, Augustin Trefort, în calitatea sa de președinte al academiei maghiare a deschis ședințele aceluia corp matur prin o cuvântare foarte caracteristică, care varsă multă lumină asupra stărilor culturale din Ungaria.

Dacă cele pronunțate ar isvorî dela o altă persoană, lumea nu le ar da aceea atențiune, pe când ele ies tocmai din gura celui mai vechiu membru

în împregiurările d-tale de darul de anul nou. Mai bine mai pun unul, pe care vei fi așa de bun să-l primesci dela mine spre aducere aminte.

Cu aceste se sculă, aduse din odaia cealaltă o scrisoare, o desfăcū și dîse: Doară vei cunoaște încă aceasta poliță și subscrierea dtale? Ți-o dau dtale și copiilor dtale. El rupse hârtia în două și mi o puse în mână.

Nu puteam să găsesc cuvinte, atât eram de uimit. Ochii mi se umplură de lacrimi. El vedea, că voiam să i mulțamesc bucuros și nu puteam El îmi dîse: Destul, destul! Nici un cuvânt mai mult, te rog! aceasta este singura mulțămîță, care o cer dela d-ta. Bucuros a-și fi iertat nefericitului Brook datoria, de s'ar fi adresat numai cu încredere la mine.

Nu cunosc alt om mai marinimos, ca pe domnul Wiethiel. Era prea bun. Am trebuit să-i povestesc multe despre starea mea de până acuma. După aceea me făcū cunoscut cu nevasta și cu fiiorul seu, trimise să mi se aducă din cărciumă legătura, în care aveam hainele cele vechi, și me ținū în casa sa. Me omeni ca un principe. Odaia, în care am dormit, covoarele, paturile, toate erau atât de pompoase și minunate, încât mai că-mi era frică să fac întrebuintare de ele.

În ziua următoare me trimise domnul Wiethiel cu trăsura sa frumoasă înapoi la Crekelade. Adenc mișcat me despărții de binefăcătorul meu! Copilele

al cabinetului, a unui bărbat, care se privesce de factorul cel mai chemat a da un curs mai sănătos dezvoltării culturale a țerii și care în calitatea sa de ministru al cultelor — de sigur, că este cel mai competent ca să se pronunțe, dacă Ungaria face progrese reale sau că doar toată cultura este numai o cultură convențională, sau o decopiere și imitație de la alte popoare, cari cu deci și cu sute de ani cultivă încet dar sigur limba lor națională, pe când maghiarii abia de o sută de ani și adecă cam de pe timpul împăratului Iosif al II lea, sau ca să fim mai precisi, abia dela 1848 dau cuvenită atențiune limbii lor în toate direcțiunile și de multe ori cu un esces de zel nejustificat au scos terminii adoptați de științele universale, terminii tehnicii ai științii și i-au înlocuit cu alți compuși după placul și sunetul limbii maghiare, fără ca de multe ori să corespundă cuvântul nou format celui dat afară și generalizat la toate popoarele și în toate limbile europene.

Dl ministru însă nu se ocupă de acest subiect, care, ori cât de poporal este Escelenția Sa la conaționalii sei i-ar putea cauza oare-cari înstrăinari, ci conformându se curentului de azi trece peste aceste la ordinea dîlei, nu le amintesc nici cu un cuvânt, ci se plînge în discursul seu, că spiritul productiv, care ar fi chemat să ridice literatura și cultura maghiară lipsește aproape cu desevêșire.

Și în acest punct trebuie să dăm dreptate ministrului cultelor fără nici o rezervă. În Ungaria ați proletariatul inteligent fără muncă și ocupațiune crește în mod înspăimîntătoriu, și nicăiri în lume nu sunt atâta oameni, cari se acceptă să-i țină statul, ca și tocmai la noi, și dacă sub aceste împregiurări nu mai la câte un an ori jumătate de an mai cetim, că s'a denumit și câte un român în vre-un post de stat — ne întrebăm ca de o minune, că ce o fi oare? nu s'a aflat și pentru acel locșor vre-un maghiar? și cum a fost posibil ca un român să fie denumit, când cu sutele aleargă după câte un os de ros, și din aceste sute unul are o conexiune, unul alta și în fața lor românul nu poate pune contrapond decât cualificațiunea sa, curățenia moravurilor sale, și doar recomandațiunea unui șef onest, care are lipsă de un om muncitoriu și de o putere probată.

În calitatea sa de ministru dl Trefort abia în anii din urmă a vădūt, că științele reali se negliă aproape cu desevêșire, că facultatea de medicină și tehnică o cercetează mai numai evrei, și că ungerii să fac iuristi cu grămada ca să-i țină ori statul, ori comitatul, ori cetățile cu magistrate regulate, unde pentru lucru puțin și nu dela os, să-i plătească dom-

au plâns cu mine de bucurie, când le-am arătat polița. Uitați: aceasta hârtie ușoară a fost cea mai grea sarcină a vieții mele și ea este nimicită cu marinimositate! Rugați-ve pentru viața și fericirea binefăcătorului nostru!

16 Ianuariu.

Eri a fost cea mai memorabilă zi a vieții mele! Înainte de prânț, pe când ședeam împreună în odaie și eu legănam pe micul Alfred, Polly cetia dintr'o carte și Jenny cosea la fereastră, sări Jenny de odată de pe scaun și cădū earăși palidă ca moartea îndărapt. Cu toții ne am spăriat, întrebându-o, ce are. Ea se forță la un zimbet și dîse: Vine!

Într'aceea să deschise ușa și înlăuntru intră dl Fleetmann, îmbrăcat în haine frumoase de călătorie. Cu toții îl salutărăm pretinsece, bucurându-ne al vedea pe neasteptate atât de curând, și după cum s'ar părea, în împregiurări mai bune, ca prima oară. El me îmbrățișă; sărută pe Polly; se închină înaintea Jennyi, care încă nu-și venise în fire. El observă paliditatea ei și trist o întrebă, cum se află. Polly îi esplică totul. Atunci el sărută mâna Jenny, ca și când ar voi să se roage de ertare, că a spăriat-o astfel. Dar nu era nimic de însemnătate; căci sâermana copilă era eară roșie, ca o rosă abia înflorită.

(Va urma.)

FOIȚA.

Foi din diarul sâermanului preot din Wiltshire.

(După Zschokke.)

(Urmare.)

13 Ianuariu.

Călătoria mea la Trowbridge a reușit preste toată așteptarea bine. Noaptea târziu am ajuns ostenit în vechiul, dar prietinosul orașel, și a doua zi m'am tređit foarte târziu. După ce m'am îmbrăcat curățel — din ziua cununii n'am mai umblat așa dichisit; buna Jenny îngrijise de mine ca o adevărată fiică — am părăsit cărcima și m'am dus la domnul Withiel. Acesta locuesce într'o casă mare, pompoasă.

La început m'a primit cam rece; spunându-i însă numele meu, me duse în mica dar frumoasa lui odaie de lucru. Ací îi mulțamii pentru marea sa bunătate și indulgență; povestii, cum am ajuns a fi chizaș și câte supărări am avut; apoi vru'i să pun cei 12 funți Sterling pe masă.

Domnul Wiethiel me privi mult timp zimbînd și oare-cum mișcat, mi prinse mâna, mi-o scutură, și dîse: Eu te cunosc. M'am informat cu de amănuntul despre d-ta. Ești un om de omenie. Fă-ți cei 12 funți eară înapoi; nu me lasă inima să te lipsesc

nesce, și apoi alții se producă lucrări științifice, cari se rămână posterității și generațiilor viitoare ca „testis temporum,” că Ungaria e o țară culturală și merită a fi pionierul cultural în ostul Europei.

Va să zică, dl Trefort nu s'a sfiit a spune conaționalilor sei durerosul adevăr, că de tot puțin spirit productiv este în Ungaria, și în fața acestei stări din cetăți, cari se privesc de centrele culturale, întâlnim și de și excese provenite din slobăciimea moravurilor și din rustificarea datinelor, și că secul acesta al umanismului în asemănare cu cel trecut, dă un pasiv în contul acestuia.

Dar noi mergem mai departe și credem a fi în drept, dacă susținem, că nici când nu s'a observat o luptă mai uricioasă pre toate terenele vieții publice ca tocmai în deceniile din urmă.

Meseriaș luptă contra meseriașului, industriaș contra industriașului — cu armele cele mai urgite, ear contrarietatea de vedere a pus pre oameni în dușmănie unii cu alții, i-a sfâșiat în partide, i a făcut necapabili de acțiuni mai mari și mai productive. Erau timpuri când contrarii politici vorbeau cu raverință și respect unul de altul, însă acele timpuri se par a se fi îngropat cu civilizațiunea modernă. Tot fătul acestei civilizațiuni este lupta de rassă, o luptă nebunească în felul ei, care absoarbe multe puteri dela lucru, le sleiesce chiar în nisce lupte sterile, fără nici o rațiune, și dacă dl Trefort în calitate de membru al academiei vede aceste stări de lucruri, tot cu ochii de academic, tot cu inima aceea, care doarece o Ungarie fericită și o înmulțire a spiritului de producțiune ar trebui să vadă și ca ministru al cultelor, și în aceasta direcțiune lucrând, va avea pe partea sa tot ce e bun, tot ce doarece fericirea tuturor popoarelor din Ungaria în jurul seu la activitate comună spre a produce ce e bun, ce e drept, pentru-că numai ce e drept e etern, ear ce e prefăcut, ce e măestrit cade la prima furtună și se preface în ruine.

Vedem noi românii, că dacă ungurii favorizați de împregiurări nu produc, nici noi nu putem produce pe terenul cultural aceea, ce am putea și am dorii chiar ca să producem, dar când vedem aceasta, tot atunci vedem și unele dispozițiuni tocmai ale acelui ministru, cari nu sunt de acord cu cele vorbite în academie, cari stau în flagrantă contradicțiune cu prosperarea noastră a tuturor și apoi de e vorba, ca să acceptăm superioritatea culturai maghiare, atunci o putem accepta numai când ea se va desbrăca de politică și va vedea în tot omul pe om — ființa cea mai aleasă de pe pământ, căreia trebuie a-i înlesni toate mijloacele, ca să se perfecționeze și să se apropie tot mai tare și mai tare de ceea ce și filosofii moderni nu o pot nega de D ău.

Vom vedea! —

Sinodul arhidieceșan.

Sedința I, ținută la 1/13 Maiu a. c.

După sevrșirea s. liturgii și invocarea s. Duch, deputații prezenți, intrunindu-se în sala cea mare a seminarului „Andreian”, esmit o comisiune de 3 în persoane dlor: I Petric, M. Cirlea și D. David pentru de a invita pe Escelenția Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul la deschiderea sinodului.

În scurt timp înfașându-se Escelenția Sa, după cetirea cuvântărei de deschidere, ce o publicăm în fruntea foaiei, carea a fost întimpinată cu un viu „Se trăiască” aprobatoriu, imediat se purcede la constituirea biroului interimal, și președintele archiepiscop invită pentru executarea agendelor interimali notariali pe următorii deputați: Teodor Hermann și Iuliu Dan din cler; ear Mateiu Voileanu, Dr. Remus Roșca, Vict. Tordoșan și Georgiu Șandor dintre mireni.

La provocarea presiului și apelul nominal făcut din partea biroului urmează prezentarea credenționalelor deputaților prezenți și-și prezentează cu totul credenționalele 45 înși, apoi atât credenționalele cât și actele electorale se impart la 4 secțiuni verificătoare, cari se compun conform regulamentului afacerilor interne astfel:

Secțiunea verificătoare I-a.

Membrii: a) din cler: Nicolau Popea, Ioan Hannia, Ioan Droc, Alecsandru Tordoșan și Ioan Papiu; b) mireni: Iacob Bologa, Parteniu Cosma, Eliă Măcelariu, Liviu Bran de Lemeny, Ioachim Fulea, Daniil David, Rubin Patia, Victor Tordoșan, Dr. Ioan Mihai și Samuil Pop.

Secțiunea verificătoare a II-a.

Membrii: a) din cler: Nicolau Cristea, Ioan Rațiu, Avram Păcurariu, Vasiliu Damian și Romul Furdui; b) mireni: Ambrosiu Bărsan, Georgiu Dănilă, Demetriu Lăcătuș, Simeon Dragomir, Iosif Orbonaș, Dr. Nicolau Olariu, Simeon Dămian, Georgiu Moldovan, Gerasim Căndrea și Mihai Cirlea.

Secțiunea verificătoare a III-a.

Membrii: a) din cler: Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan Danciu, Teodor Herman, Galacteon Șagău și

Ioan Popescu; b) mireni: Anania Moldovan, Silvestru Moldovan, Dr. Aurel Brote, Pompiliu Pipoș, Dr. Remus Roșca, Nicolau Cosma, Dr. Absolon Todea, Georgiu Șandor, Dr. Nicolau Olariu și Mateiu Voilean.

Secțiunea verificătoare a IV-a.

Membrii: a) din cler: Nicanor Frateșiu, Zaharia Boiu, Demetriu Coltofean, Ioan Petric și Iuliu Dan; b) mireni: Ioan Șandru, Zaharia Tătar, Iosif Pușcariu, Octavian Sorescu, Diamandi Manole, Nicolau Străvoiu, Ioan cav. de Pușcariu, Dr. Nicolau Pop, Ilariu Duvlea și Ioan Turcu.

Cu acestea ședința I-ă se încheie și ședința a II-a se anunță pe 2/14 Maiu a. c. la 10 oare a. m.

„Tribuna” la înălțimea misiunii sale.

„Spune-mi: cu cine te însoțesci?
Ca să-ți spun: cine ești?”

II.

Continuăm cu publicarea documentelor, care pun cetitorilor în vedere moralul tribuniștilor, și lăsăm pentru astădată dlui Slavici, să le facă comentare cum i va plăcea lui și clicășilor sei, recunoscându-i fără rezervă rarul talent de a sucii și resucii fie-care vorbă clară, și a-și întocmi ale sale — precum ținea însuși acum 2—3 ani — așa, ca ceea ce le scrie dsa, să facă totdeauna efect*). Poftim!

(A doua epistolă, a „blojului” Petrovici de 4 coale întregi scrise des și mărunt, din carea estragem următoarele:)

Se împlinesc chiar astăzi patru luni de zile, de când Escelenția Voastră V'afi aflat îndemnat, pe mine umilit subscrisul a me dimitte din postul de actuaru la consistoriul metropolitan, în care — curând se vor împlini zece ani — binevoirăți a me denuim grațios, aflându-me și pe atunci tot așa ca acum, ba chiar mai scăpătat, lipsit de subsistență după modestele-mi servitii, prestate maicei mele biserici în decurs de opt ani de zile; va se zică, rezultatele muncii mele de optsprezece ani, sau resplata pentru ele, îmi este penibila situațiune, în care am devenit și me află ca om alungat de soarte, pribegit în lume, fără de căpătăiu și pâne.

Cine însă mi-a croit aceasta soarte, și cine e de vină că am ajuns așa? Eu însumi, nimene altul, slăbiciunile mele pătimase, ușurința mea, cari îmi causeră calamități materiale, degenerate până la decădăință morală, aruncându-me în cursele oamenilor vieleni, ca tot atâți adversari personali ai Escelenției Voastre, față de ale cărui nenumerate binefaceri, poate nime altul ca mine, eram datoriu cu cea mai neclătită alipire, credință și cea mai mare grațitudine.

Altele, cu totul altele au fost cauzele pentru cari înainte de 10 ani ajunsesem în asemene situațiune, ca fost asesor-referinte la consistoriul eparchial din Arad, cari atât Escelenției Voastre cât și Magnificenței Sale dlui Vicentiu Babeș — Vi sunt cu mult mai bine cunoscute, decât se fie de lipsă ca se le mai reamintesc. Atunci nu eu am fost de vină, ci împregiurările așa au pretins, factorii decizători ai afacerilor noastre bisericesci așa au aflat cu cale și au voit se facă cu mine; eară eu împăcându-me cu soarta, neavând pe nime altul în lume, care se me compăttimească, să-mi ajute și la care să-mi caut refugiul, decât singur pe Escelenția Voastră, carele V'afi și îndurat a-mi crea anume acel post și a me denuim de actuaru metropolitan în mod provisoriu, cu toate că încă pe atunci erau unii bărbați de pozițiuni înalte pe aicia, căroră nu le venia la socoteală aducerea și aplicarea mea la metropolă.

Scopul acestor umilite șire este, ca în firul mărturisirilor mele orele ce Vi le-am făcut cu ocaziunea umilitei mele prezentări personale în 18/30 Maiu a. c. să Vi le fasionez și în scris toate așa sincere și adevărate, adevărate „păcatele” mele cum le-am comis, sedus de oameni vieleni toți adversari personali ai Escelenției Voastre, cari cunoscându-mi deplorabila stare materială, calamitățile, desele perplesități financiare, de cari eram molipsit încă decând venisem aici, trăgându-le după mine ca pe un fir roșiu dela Arad, m'au sciut exploata de instrument al mârșavelor și tendențioaselor lor apucături.

Aflu de lipsă a o face aceasta din două motive: întâiu: ca de o parte să-mi ușurez consciința, care de 4—5 luni greu me muștră; ear de alta: fiind-că doarece, ca Escelenția Voastră se aveți deplină și pozitivă cunoscință despre toate câte le-am comis eu, precum și despre oamenii cari m'au angajat și sedus ca se le comit. Eată acum:

(În 5 puncte descrie calamitățile pecuniare în care a devenit el cu crescerea copiilor sei, de cari n'a putut scăpa nici după ce i-a donat dl Dr. A. Mocsonyi 544 fl., dnul Babeș 300 fl., și metropolitul în mai multe rânduri, ear fiul seu profesorul Lazar, carele începuse a-l ajuta a răposat, în urma cărei catastrofe nu și-a mai putut afla nici giranți ca să-și prolongească cambiile).

Urmările acestei lovituri au devenit apoi din ce în ce în tot anul tot mai desastroase. Dl Cosma ca avocat al

*) Se înțelege, că dl Slavici scrie totdeauna contând la oameni, cari ușor se lasă a fi amăgiți cu vorbe goale.

„Albinei” a improcesuat cambiile, cerând execuțiune atât în contra mea, cât și în contra, cerbicosului meu fiu . . . . . eu m'am dat părului și neavând în cotro m'am lăsat, ba învoit chiar, ca se mi se detragă din salariu pe fie-care lună 30 fl., ceea ce s'a și făcut aproape 2 ani până s'a depurat întreagă datoria de 544 fl. apoi spesele procesuali enorme de 107 fl. ce mi le-au cauzat cerbicosul fiu, carele voind să se subtragă dela ori-ce obligămēt, mi-a făcut și alte necasuri, anume: și-a luat advocat, prin care a făcut excepțiune contra validității cambiilor, denegând a le fi subscris cu mâna proprie. Advocatul seu Czvetits din Verșeț a plenipotențiat pe cel de aici Dr. St. . . . P. . . . carele fiind adversar personal al dlui Cosma, abia a apucat acest proces, l'a perdit însă și eu am trebuit se sufer, se suport imensele spese.

Atunci mi s'a impus ocaziunea ca se umblu pe la dl Dr. P. în această afacere mai adese ori, la care dsa compătindu-me, me îndemna și sfătuia să-mi încerc norocul aiea, să-mi caut și asigurăz altcum esistența căști-gându-mi alt post mai bine dotat și mai sigur, pentru a cărui ajungere el fusese atât de bun, a-mi oferii mijlocirea sa, întrevinind ocașionalmente și anume spre acest scop la fostul pe atunci comite suprem Wächter, carele nu mult după aceea me și poftii la sine.

Atunci se adeveri și la mine proverbiul german „Gegenheit macht den Dieben,” căci ducându-me eu la dēnsul, me primii foarte afabil, și — Dumneșeu să-l ierte — îndată atunci la prima ocaziune îmi ceru informațiuni denunțătoare asupra trebilor noastre bisericesci-naționale și sociale, mai cu seamă în ceea ce privia persoana Escelenției Voastre*), făcându-mi mai multe întrebări formale din denunțările cunoscute ale bărbaților . . . . . cari adese-ori se învrteau pe acolo, conversând și menagend la dēnsul. Mi a vorbit de lucruri triviale și urite, despre viața privată și atitudinea politică ambiguă-dubioasă (listig-zweifelhaft) a Escelenției Voastre, de cari eu nici n'am mai audii până atunci, necum se fiu sciut, ca să-i spun ceva, de cari m'am uimit și scandalisat. Mi-a spus: că oare cine dintre „hochangesehene Herren” i-a recomandat pe „guteingeweiheten Günstling Petrovics” dela care poate afla multe (?).

L'au interesat într'altelă câte de toate se afle mai vērtoș, decât Escelenția Voastră aveți ori nu cunoscință directă sau indirectă despre ciclul articolilor publicați în „Pester Lloyd” ce apăruseră chiar sub durata congresului din anul 1881? eară că eu am fost autorul acelora o scia prea bine dela Békessi și Dr. Fölkel, profesor de academie, companion advocațial al dlui Dr. P., cari cetiseră manuscriptul meu ce-l dădusem lui Békessi ca colaboratorului acelui diariu. Sciu preabine, și nici că me îndoiesc, că Escelenția Voastră să nu ve mai aduceți aminte cum eu, îndată atunci — a doua zi după aceea visită de angajament de denunciator-spionătoriu (în ziua de Stul Ioan Botezătoriu 1882) am venit sus la Escelenția Voastră pe la 1/2 10 oare nainte de ameași, înainte de a merge la biserică și începând a Vi le povesti, me curmarăți și oprirăți cu disgrație zicându-mi: „Lasă-me în pace dle Petrovici, nu-mi venii mai mult cu de acestea.”

Mai mult nu mi-a trebuit ca se înțeleg, ce avea se însemne această neîndatinată întimpinare!

Din acel moment apoi m'am și ferit ca de foc, nu am mers mai mult nici în casa dlui Dr. P., nici la comitele Wächter, dar nici am mai îndresnit a Ve pomeni ceva despre asemenea lucruri.

Nu-mi dădea însă pace Wächter, ci trimițend la mine când pe Szöcs, când pe Békessi, până și pe dl Fr. Schr. me mai m'om odată, și promițend-mi cu „Ehrenwort” că-mi va mijloci o altă subsistență mai bună și sigură, me înduplecă să-i dau în scris informațiunile cerute, cum ținea el „von Oben,” eu însă trăgându-mi sēmă nu i le-am dat așa cum le cerea el, ci consultând cu Dr. F. . . . i-am dat eată aceasta aci alăturată scrisoare originală, care nesatisfăcându-l nici n'o întrebunțase, ci punend-o ad acta nu sciu, destul că ca prin minune mi-a succes a o reapuca earăși în mânilor mele, conservându-mi-o bine până acum.

E de prisos se accețueze aici, că mie mi se părea foarte enigmatică interesarea lui Wächter despre creațiuni articlii din „Pester Lloyd,” dar mai vērtoș afirmarea: că chiar din cercurile guvernamentali „in den Regierungskreisen” s'ar pretinde a se [sci „dacă Escelenția Voastră a-ți avut prealabilă cunoscință despre aceia ori nu?”

Destul că el cerea ca eu se afirm că da! a-ți avut pentru-că aceasta nu Ve poate strica, ci din contră îi va plăcea guvernului! I-am făcut dar pe voie, fiind și eu de credință că nu fac rău, deși mai târziu m'am convins, că nu cercurile guvernamentali, ci cele cunoscute românesci de aici . . . . . erau curioși se scie acestea, se le afle chiar dela mine, pentru-că numai ei se simțiau ofensați, numai pe ei îi durea și genă, nu pe guvern!

Și recunosc, că cu aceasta am păcătuit, deși nu cu intențiune rea, — totuși pentru-că am afirmat neadevăr, deoarece Escelenția Voastră, eată o mărturisesc acum, după aproape cinci ani, n'afi avut nici o cunoscință despre acei articoli, până când eară eu însumi, abia în anul 1882

Red.

Bine l'a fost recomandat patronul seu.

Red.

la sinodul arhidiececan, va se dă după interval de 6 luni m'am recunoscut de autorul lor neinspirat de nime.

Mi-am și auzit ep'tetele de „infam calumniator și denunciator“ și altele, — cum mi le aruncă în față fie-iertatul Borcea, atacându-mă și publice pe stradă cu injurii.

A-ți îndurat și Escelenția Vostră pe nedreptul destule nemeritate defăimări și insulte pentru acei articoli; — dar așea au conținut adevăruri faptice, atât de necontestabile, încât eu, abstragând dela ori-ce alte respecte, ba chiar și dela ori-cari consecințe neplăcute pentru mine și esistența mea, și astăzi între actualele împregiurări tot așa de miserabile, cum erau cele de pe atunci, le susțin în deplina lor valoare, ba sum gata în tot momentul ale resuscitate, mai întregindule cu cele întreprinse de atunci în coace. Vai de câte ori aveam cauză se o fac, dacă nu țineam seamă de celelalte împregiurări fatale, de cari bolim în viața națională politică și socială, dar mai presus de toate, dacă nu consideram greaua și supărăcioasa pozițiune de înaltă dignitate a Escelenției Vostră, marea responsabilitate, multele neajunsuri, cu cari e împreună aceea, apoi mai vârtos năpăstuirile și năcăzurile, cu cari în continuu Veluptați cu oamenii nostri preste tot preocupăți de personalități.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Deschiderea sinodului arhidiececan). Încă Sâmbătă a sosit mai mulți dintre deputații sinodali, partea preponderantă însă a sosit cu trenul de Duminecă de dimineață, și neînsemnat de tot este astădată numărul celor absenți la deschiderea sinodului. Ca totdeauna așa și de astădată s. liturghie s'a seversit de Escel. Sa I. P. S. Domn arhiepiscop și metropolit Miron Romanul, asistat fiind de: Preacuv. Sa dl archim. și vicariu arhiep. Nicolau Popea; Preacuv. Sa dl archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu; Preacuv. Sa dl protosincel Nicanor Frateșiu; P. O. D. protopresbiter Galacteon Șagău; P. O. D. prof. sem. Ioan Ghibu și proto-diaconi: Dr. Ioan Crișian și Sergiu Medean. După sfârșitul liturghiei s'a cetit prin Escel. Sa invocarea S. Duh, și apoi a urmat deschiderea sinodului, despre ce raportăm la alt loc în detaliu Cântările liturgice le a executat eminnetul nostru cor seminarial, și de astădată, că totdeauna, cu cel mai bun succes, ce numai spre laudă i poate servi dlui prof. sem. G. Dima. Nu putem încheea scurtul nostru raport fără a aminti, că din incidentul concertului reuniunii române de cântări, aflându-se aici dl prof. de cântări dela gim. nostru din Brașov, dl Nicolau Popoviciu, d-sa ne a delectat foarte plăcut prin escelentă voce de bariton, cu executarea pricesnei „Cu trupul,“ o compoziție dintre cele mai bine succese a dlui Dima.

* M. M. L. L. regele și regina României. în primele zile ale lunii acesteia și vor schimba locuința pentru vară dela București la Sinaia, la romanticul castel Peleş.

* Concertul reuniunii române de cântări de aici, după cum s'a anunțat și în diariul nostru, s'a ținut cu cel mai bun succes Sâmbătă seara, despre ce vom raporta în detaliu în Nr. procsim.

* „Târgul Aiudului“ dela 8 Mai n. earăși a fost slab cercetat, ear târgul de vite, care a coincis tocmai cu sărbătorile Pascilor noastre a fost și mai rău cercetat.

Vite mari, boi frumoși au avut trecere și s'au vândut părechia cu 320—350 fl. v. a. ceea ce nu s'a mai întâmplat de mult, dar vite mărune, mocănesci nu au avut nici o căutare, nici preț, o împregiurare, care pune la gânduri pe populațiunea de la munte și care așii mâne le va pune băta în mână, ca să caute airea mod de traiu.

Binișor cercetați au fost rimătorii cei de prăsilă și de ținut pentru vară, dar ce folos, că economii nostri tot ce are preț nu cultivă și care vrea să-și cumpere un purcel de o jumătate de an trebuie să vîndă o jună de 2 ani — semn, că pe oameni nu-i pune nime la cale în cele economice, deși în direcțiunea aceasta ar avea p'aici foarte mare lipsă. Mai multă economie — mai puțină politică ar putea da lucrurilor o direcție mai sănătoasă până nu s'erăcesce poporul de tot.

* (Interes de eparchia sa) „Ecoul de București“ scrie: Demnul prelat Genadie, episcopul Argeșului, în timp de 4 septemăni a făcut neîntrerupte vizite bisericilor din eparchia sa, predicând pretutindeni poporenilor cuvinte de liniște, pace și mângăiere sufletească.

Apel și rogare.

În numerii 41 și 42 ai „Telegrafului Român“ a apărut o critică asupra manualului: „Curs de limba maghiară pentru scoalele populare de I. Molnár,“ în care între altele autorului i se face imputarea, că nu e în clar cu psihologia și pedagogia și că n'are prăcsă în propunerea limbei maghiare. Cu privire la practicabilitatea manualului se afirmă, că acesta n'ar corespunde tuturor recerînțelor pedagogice didactice; ear în ceea ce privește limba,

că „exemple de limbă stricată, expresiuni necorecte s'ar putea cita multe.“ Spre ilustrare se și citează diceria: „Lui Moise, la fălosul îi place pălăria albă,“ mai departe acestea: „etc etc etc.“

Contra unei critici ca cea de față, carea pe lângă toate opintirile nu poate cita de cât numai o eroare („etc. etc. etc.“ nu se pot numera!), n'am lipsă a me apera.

Însă fiind-că dlui criticus îi place să facă nod în pură, me află îndemnat a veni cu următoarea replică:

În introducerea dl criticus își dă toată silința a ne convinge, cumcă d-sa psihologia și pedagogia o are în degetul cel mic; însă cumcă are oare și prăcsă în predarea limbei maghiare în vre-o școală, pentru care e merit manualul de mai sus — despre aceasta tace cronică. . . . Deci servească criticantelui spre scire, cumcă eu predau acest studiu deja de 12 ani în clasele unei școli civile și cumcă l'am mai propus și la școala reală de aici. Cred, că o prăcsă ca aceasta me îndreptățește a compune un manual.

Afirmarea, cumcă introducerea materialului de învățământ sub titlu: „Amplificare cu acusativil,“ „Amplif. cu dativil,“ „Sufixe posesive“ și „Relațiuni pos.“ în cursul II ar fi un balast, trebuie să o reducă la valoarea ei. După cum mi se pare dl criticus sau nu este în clar cu lucrul, sau îi place să incurce treaba, ca apoi din factorii aduși să poată aduce concludus, după cum îi place d-sale. Piese de mai sus sunt menite pentru exercitarea casurilor: dativ, acusativil și genetiv. — Dacă așii fi adus la locul acesta numai paradigmele pentru declinațiunea substantivelor, cum ar fi poftit dl criticus, — se întreabă, că atunci făcutu-i ia-și fi oare pe voie? În cazul acesta mi ar fi băgat de vină, că de ce nu le-am și aplicat în diceri? — Privitoriu la suficele și relațiunile posesive observ, cumcă suficele acestea în limba maghiară stau în legătură strinsă cu casul genetiv; prin urmare nu se pot omite la aplicarea genetivului în diceri. Cine se apucă de sfășierea unui manual de limba maghiară înaintea publicității, acela trebuie să cunoască natura acestei limbi. . . . Dacă criticantele ar avea aceasta însușire în măsura cuvenită, n'ar afla, că este o scădere a cărții, pentru că ceea ce stă în legătură este introdusă în unul și același curs.

Depinde dela învățătoriu, că percurge-va oare materialul întreg, ce este introdus, în anul III, ori va să lase o parte din acesta pentru anul viitoriu, — având înaintea ochilor gradul de capacitate al elevilor.

Criticantele ține, că în cuvintele: „lui Moise, fălosului“ articolul „lui“ ar fi genetiv. (!) Se vede că e firm în gramatică. Deci nu fie nici d-sa așa scrupulos, căci tot omul poate greși. . . .

A deduce dela scrierea cuvântului „ocupăciune“ cu „c“ în loc de „t“, că ortografia ar fi defectuoasă, aceea numai dela un om voritoriu de rău se poate presupune, carele și-a propus, că va aduce sentința de osendă asupra manualului menționat, încă înainte de a fi scrutat, că se află oare întrînsul factorii doriți ori ba. — Este oare cu dreptate, ca pentru ca să amăgim lumea, cumcă avem o supremație asupra altuia să aducem o sentință, ce nu convine cu convingerea noastră, innădușind în embriu vocea conștiinței? . . .

De oarece obiceiul de a căuta erori și acolo, unde nu sunt, și a nu atinge nici cât e negru sub unghie meritele manualului, pe care voim a-l critica, ci a deduce simplu din nisce apucături un concludus lipsit de adevăr și dreptate — chiar și pe oamenii preocupați și interesați trebuie să-i instrăineze: eu critica de mai sus prin aceasta o resping în toată estensiunea ei ca necompetentă, și me află îndemnat a apela la iubirea de adevăr și dreptate a dlui învățătoriu, cari cunosc deja manualul de mine din prăcsă, rogându-i să declareze, cumcă corespundule aceste la predarea limbei maghiare, astfelu cum el este întocmit de față, ori voiesc ca să se introducă modificări în arangiarea materialului?

Totodată se face cunoscut, cumcă manuducerea, care cuprinde îndrumările privitoare la metod, respectiv, la aplicarea manualului de școală la predarea limbei maghiare, dimpreună cu vocabulariul pentru căutarea cuvintelor și fraselor ce occur în „Abecedar și legendar,“ bucățile de cetire și în poesiore, — încă se va pune sub tipariu, îndată ce vor concede împregiurările.

Fiind jumătate din venitul după cărțile sus numite destinat pentru scopuri culturale române, și aume pentru premiarea lucrărilor scrieri ped. didact. ale dlui învățătoriu și pentru aprovizionarea școlilor lipsite de mijloace cu recuizitele trebuincioase, — me rog de prea onor. dni protopresbiteri, să binevoiască a mi sprigină întreprinderea menită pentru promovarea faptei bune și cauzei drept naționale, prin introducerea manualului numit în școlile din tractul protopresbit. al dlui.

Spre orientare imi permit a aminti, cumcă manualul se află de vîndare în comisiune la librăria arhidiececană.

În fine, fie-mi permis a-mi exprima mulțămirea față de dl Binder factor tehnic al tipografiei arhidiececane pentru ecupirea exemplară a cărților, care în alegerea și arangiarea literelor poate servi de model.

Tipariul precum și papirul pot satisface pe oricare criticante.

I. Molnár,
prof. de l. magh.

Lucru de mână în școlile populare.

Resoluțiunea sinodului parochial.

Nr. 98—184/887.

Onoratului domn George Moian, învățătoriu la școala elementară-capitală rom. gr. or. în

Loc.

Prin aceasta Vi se aduce la cunoștință, că pertractându-se așii cererea On. Dtale ddo 15 Februaru a. c. privitoare la înființarea unui curs pentru parochienii nostri de a-i instrua și deprinde în o ramură de industrie, nouă aici în Brașov la români, adică în împletirea cu nuiel, papură, trestie etc. a diferitelor obiecte, s'a votat pe acest an din bugetul biserice noastre suma de 100 fl. v. a., cu carea sub controla On. comitet parochial să Ve puteți procura aparatele cele mai necesare și o cantitate din materialul necesar, ear în privința unui local, în carele să se facă instrucțiunea parochienilor nostri amatori de acest nou mijloc de câștig pentru esistență și pentru o magaziă, în care să se păstreze materialul veți primii încunoscintare dela On. comitet parochial, după ce se va consulta în aceasta direcțiune, precum a primit însărcinarea dela sinodul parochial.

Pentru ridicarea banilor sunteți avisați la epitropie, ear în celelalte afaceri la On. comitet parochial.

Brașov, în 22 Martiu, 1887.

Biroul sinodului parochial dela biserica Sfântului Nicolae din Brașov.

Ioan Petric,
președinte.

Întrebările

deslușitoare referitoare la recerînțele privitoare la școala de lucru proiectată de învățătoriu școlii noastre primare, dl G. Moian.

1. Ce lucruri de mână sunt a se propune în cursul de învățământ proiectat?

2. Are învățătoriu de cuget să țină un curs ocașional, ca să se recomănde poporului? sau că prin acest curs gratuit — să pună fundament la introducerea lucrului de mână în școala noastră populară? sau să întemeieze un curs permanent pentru adulți pe lângă un salariu anual?

Prin urmare — se cer elevi: din școala de toate zilele? — din școala de repetițiune? — sau adulți? Câți elevi ar putea lua cu succes parte la o prelegere?

3. Când ar fi a se începe acest curs? — câte luni ar avea să dureze? — în cari zile de săptămână? — câte oare pe zi? — în ce oare? — în cari oare să vină elevii separați după sece?

4. În care edificiu școlariu s'ar putea ține prelegerile? ar trebui un local separat pentru păstrarea materiei necesare și instrumentelor necesare pentru lucru? sau că s'ar putea păstra acestea într'un coasten anumit?

5. Ce instrumente de lucru se cer? câte la număr? prețul lor?

6. Ce materie se cere la lucru? De unde, cum — s'ar putea procura materia?

Este a se procura materia din partea școlii? din partea învățătorului? sau a elevilor?

Având a se procura din partea școlii, care ar fi prețul ei pentru o lună? pentru un curs?

Brașov, 31 Martiu, 1887.

Ioan Petric,
protopop.

G. Bellissimus,
director.

Răspunsul

la aceste întrebări.

Reverenției Sale dlui protopresbiter I. Petric în Brașov.

La hârtia Reverenției Voastre ddo 31 Martiu, 1887, referitoriu la cursul pentru introducerea industriei de casă în poporul nostru de aici din Scheiu, imi iau voie a specifica următoarele:

Scopul acestei întreprinderi este: intrarea cunoștințelor de diferite împletituri din ramul industriei de casă în poporul nostru de aici pentru ca aceste cunoștințe să poată servi cu timpul ca isvor de traiu familiilor celor mai lipsite și fără altă ocupațiune rentabilă. Cursul de introducere ar fi mai practic să se desfășoare în două părți și anume unul primăvara, ear altul toamna și earna. În cursul de primăvară se vor preda cunoștințele de lipsă din împletituri cu nuiel, cari pe acest timp se pot procura și și curății cu mai multă înlesnire. În cursul de toamnă și de earnă se va lucra cu papură, păr, paie etc. Planul acestor două cursuri este următoriu:

I. Cursul de primăvară.

Împletituri de nuiel:

- Recolta nuielilor;
- curățirea și conservarea nuielilor;

- c) împletirea de diferite obiecte din nuiete întregi;
 d) despicierea și gheuirea nuietelor;
 e) împletituri diferite din nuiete gheuite;
 f) redarea colorii albe (naturale) nuietelor;
 g) Văpsirea obiectelor împletite;

II. Cursul de toamnă și eamnă.

1. Împletituri de papură:

- a) Recolta papurei;
 b) sortarea papurei;
 c) confecționarea de diferite obiecte cusute din papură ordinară;
 d) confecționarea de diferite obiecte împletite după mai multe metoduri din papură moale și tare;
 e) îmbrăcarea obiectelor fragile (sticla) în papură;
 f) împletirea scaunelor de salon cu trestie de mare.

2. Împletituri de paie:

- a) Împletitură simplă în 5, 7, 9;
 b) Împletitură în colțșori;
 c) Împletitură rotundă cilindrică;
 d) compunerea de obiecte diferite din fășiile împletite;
 e) colorarea paielor.

3. Împletituri de păr:

- a) Împletituri simple — confecționarea de inele;
 b) Împletituri duble și triple — confecționarea de cercei și lanțuri de orologiu.

4. Poleitul sau lustratul lemnului.

Elevii ai acestor cursuri să fie băieții și fetele dela 12 ani în sus. Dacă se va afla cineva și dintre adulți, care să aibă plăcere a participa, să nu fie respins. Ivindu-se necesitatea a se repeți aceste cursuri și altădată, sau poate chiar a se institui în permanență, aceasta va binevoi a constata și a dispune On. comitet, resp. On. sinod parochial după buna chipsuală a On. acestora.

La o prelegere — pentru a se pute înlesni ajungerea scopului — ar fi suficient un număr de 15—20 de învățăcei. Cursul de primăvară ar fi a se deschide imediat, pentru ca să se poată recolta și folosi crescătura din anul trecut a nuietelor de răchită; durata cursului acestuia va fi până pe la mijlocul lunii Iunie a. e. Cât pentru zilele și oarele de peste săptămână, în cari s'ar putea ficsa prelegerile va binevoi a se pronunța și On. comitet parochial, căci are cunoștință mai exactă despre împregiurările poporului. Subsemnatul sum disponibil la următoarele oare în zilele de preste săptămână: 5—8 d. a. Lunea, Joia și Sâmbăta, dela 5—7 d. a. Marța, dela 4—8 d. a. Mercuria și Vinerea dela 4—7 d. a. Părerea mea ar fi ca să se ficsese prelegerile Mercuria și Vinerea în oarele 4—7 eventual și până la 8 d. a., dacă acest timp va corespunde cu împregiurările participanților.

Ca loc pentru ținerea prelegerilor s'ar putea destina, prin intervenirea la On. Eforie școlară, una din încăperile goale ale caselor scoalei noastre de fete din Groaver, care încăpere ar putea servi totodată și pentru păstrarea materialului de lucrat și a uneltelor.

Instrumentele de lucru pentru cursul de primăvară cred a fi suficiente următoarele:

1. 6 crepătoare de nuiete à 2 cr. . . . . — fl. 12 cr.
2. 2 gheiauă à 2 fl. . . . . 4 fl. — cr.
3. 10 sule rotunde } à 8 cr. . . . . 1 fl. 60 cr.
4. 10 sule muchiate }
5. 10 scânduri de câte 1 m. de lungi pentru ficsarea coșurilor în timpul împletitului à 15 cr. . . . . 1 fl. 50 cr.
6. 6 forme à circa 50 cr. . . . . 3 fl. — cr.
7. 10 modele à circa 55 cr. . . . . 5 fl. 50 cr.
8. Un ciubărel lungăreț pentru înmuia-tul nuietelor și altul pentru albirea acestora à 40 cr. . . . . — fl. 80 cr.

Ca material este a se procura următoarele:

1. Nuiete de răchită pentru împletit; în sumă de . . . . . 10 fl. — cr.
  2. Trestie de mare pentru toate . . . . . 1 fl. — cr.
  3. Anilin pentru colorat . . . . . — fl. 50 cr.
  4. Câteva soiuri de văpseli pentru văpsit 1 fl. 50 cr.
- Suma . . . . . 22 fl. 82 cr.

Nuietele de răchită s'ar putea procura curățite din satele vecine d. e. de prin Bod, St. Petru, Feldioară, Stupini etc. și după cum sum informat se comandă nuietele în legături de câte 1000 de bucăți à circa 70—80 cr. Unelte precum și materialul de lipsă ar fi mai potrivit a se procura din partea Onoratului comitet parochial printr'o persoană încredută, pentru de a avea toată asigurarea despre bunul mers al lucrurilor.

Brașov, 26 Aprile, v. 1887.

Al Reverenței Voastre cu profundă stimă

George Moian.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 12 Maiu 1888.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	96.80	96.80
Renta ung. de hârtie	85.45	85.50
Galbin	5.95	5.94
Napoleon	10.05	10.02
100 marce nemțesci	62.17	62.10
London pe (poliță de trei luni)	126.05	126.90

Loterie.

Sâmbătă în 12 Maiu n. 1888.

Viena:	46	71	24	59	74
Timișoara:	10	72	87	43	54

Se deschide abonament pe anul 1888

la

„Amicul Familiei“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XII. — Apare în 1 și 15 zi a lunei în numeri câte de 2—3 coale cu ilustrațiuni frumoase; și publică articlii sociali, poezie, romane, schițe, piese teatrale ș. a. — mai departe tractează chestiuni literare și științifice cu reflecșiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune vieța socială a românilor de pretutindene, precum și a celorlalte populațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o oară plăcută familiei strivite de grigile vieții; și peste tot nisuesce a întinde tuturor indivișilor din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, platibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Prețul Român“ Diariu bisericesc, școlastic și literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIV. — Apare în broșuri lunare câte de 2¹/₂—3¹/₂ coale; și publică portretele și biografiile arhierilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor științelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sârbători și diverse ocațiuni, mai ales funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literari; și în urmă tot soiul de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericească, școlastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, platibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea exemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere —

A se adresa la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — Sz.-Ujvár. — Transilvania.

Tot de aici se mai pot procura și următoarele cărți din editura proprie:

Apologie. Discursiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, învederite și rectificade de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paul Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șineai. Prețul 30 cr.

Renascerea limbei românesce în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Cuvântări bisericesce la toate sârbătorile de preste an de I. Papiu. Un volum de preste 26 coale. Acest op de cuvântări bisericesce întrece toate opurile de acest soi apărute până acum — având și o notiță istorică la fie-care sârbătoare, care arată timpul introducerii; fazele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sârbătoare. Prețul e 2 fl.

Barbu cobzariul. Novă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Poterea amorului. Novă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novă originală. — Continuarea novelei: „Idealul perdut“ — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Fântâna dorului. Novă populară de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

El trebuie să se însoare. Novă de Maria Schvartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Petulantul. Comedie în 5 acte, după August Kotzebue tradusă de Ioan St. Șuluț. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicora, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagini, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii populare culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petroasa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săteanului Român. Cartea I. II. III. IV. cuprind materii foarte interesante și amusante. Prețul la toate patru 1 fl. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerț și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele populare de T. Roșu Ed. II. Prețul 30 cr.

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în folosul elevilor normali (preparandiali), a învățătorilor și a altor bărbați de școală de V. Gr. Borgovan, profesor preparandial. Prețul unui exemplariu cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a. În literatura noastră pedagogică abia aflăm vre-un op, întogmit după lipsele scoalelor noastre în măsura în care este acesta, pentru aceea îl si recomandăm. mai ales directorilor și învățătorilor ca celor în prima linie interesați.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scoalele populare în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsăud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioan Butean, prof. gimn. Un volum de preste 30 coale. Prețul 2 fl.

Manual de stilistică de Ioan F. Negruțiu, drosesor. Op aprobat și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 16 Decembre 1885 Nr. 48518. Partea practică foarte bogată a acestui op — cuprindând compozițiuni de tot soiul de acte obveniente în referințele vieții sociale — se poate întrebuința cu mult folos de către preoți, învățători și alți cărturari români. Prețul 1 fl. 10 cr.

Nu me uita. Colectiune de versuri funebrale, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculărei în școala populară pentru învățători și preparandii. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesce foarte frumoase ilustrată. Prețul unui exemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 60 cr., legat mai fin 60, 80, 90 cr. 1 fl., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesce — frumos ilustrată, pentru pruncii școlari de ambe secsele. Prețul unui exemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe secsele. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sânteii Vergure Maria a Născătoareii de D-șeu urmat de mai multe rugăciuni frumoase. Cu icoane frumoase. Prețul unui exemplariu spedit franco e 10 cr., 50 exemplare 3 fl., 100 exemplare 5 fl. v. a.

Epistola D. N. Iisus Christos. Prețul unui exemplariu legat și spedit franco e 15 cr.